

31990L0496

L 276/40

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

6.10.1990

DIREKTIVA SVETA
z dne 24. septembra 1990
o označevanju hranilne vrednosti živil
(90/496/EGS)

SVET EVROPSKIH SKUPNOSTI JE

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti in zlasti člena 100a Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

v sodelovanju z Evropskim parlamentom ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽³⁾,

ker je pomembno, da se sprejmejo ukrepi za postopno vzpostavitev notranjega trga do 31. decembra 1992; ker je notranji trg območje brez notranjih meja, na katerem je zagotovljen prosti pretok blaga, oseb, storitev in kapitala;

ker narašča zanimanje javnosti za povezavo med prehrano in zdravjem ter za izbiro primerne, individualnim potrebam posameznika prilagojene prehrane;

ker so Svet in predstavniki vlad držav članic, ki so se sestali znotraj Sveta, v resoluciji z dne 7. julija 1986 o Evropskem programu proti raku obravnavali izboljšanje prehrane kot prednostno nalogo;

ker poznavanje osnovnih načel prehranjevanja in primerno označevanje hranilne vrednosti živil znatno prispeva k možnosti izbire za potrošnika;

ker naj bi označevanje hranilne vrednosti živil pomagalo pri nadaljnjih ukrepih glede obveščanja javnosti o prehrani;

ker naj bi bilo v korist potrošnikov in v izogib morebitnim tehničnim oviram v trgovini označevanje hranilne vrednosti živil predstavljeno v standardizirani obliki, ki se uporablja na celotnem območju Skupnosti;

ker naj so živila, ki imajo oznako hranilne vrednosti, v skladu s predpisi te direktive;

ker je treba vse druge oblike označevanja hranilne vrednosti živil prepovedati, medtem ko naj bi bila živila brez označene hranilne vrednosti prosto v prometu;

ker naj bi bile navedbe, če naj pritegnejo povprečnega potrošnika in služijo namenu, zaradi katerega so bile uvedene, ter glede na sedanjo nizko raven znanja o prehranjevanju, preproste in lahko razumljive;

ker bo uporaba te direktive v določenem času omogočila pridobivanje dragocenih izkušenj in oceno odziva potrošnikov na način predstavitve podatkov o hranilni vrednosti živil, s čimer bo Komisiji omogočen ponovni pregled predpisov in predlog za vse ustrezne spremembe;

ker je treba spodbuditi zainteresirane stranke, predvsem majhna in srednje velika podjetja, da bi z oznakami hranilne vrednosti opremile čim večje število izdelkov, postopoma uvedi ukrepe za čim bolj popolno in uravnoteženo obveščenost;

ker naj bi predpisi iz te direktive upoštevali tudi smernice kodeksa *Codex Alimentarius* o označevanju hranilne vrednosti živil;

ker Direktiva Sveta 79/112/EGS z dne 18. decembra 1978 o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil za prodajo končnemu porabniku ⁽⁴⁾, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 89/395/EGS ⁽⁵⁾; že vsebuje splošne predpise o označevanju in opredelitve pojmov; ker se zato lahko ta direktiva omeji na predpise o označevanju hranilne vrednosti živil,

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

1. Ta direktiva ureja označevanje hranilne vrednosti živil, ki bodo kot taka dostavljena končnemu porabniku. Velja tudi za živila, namenjena oskrbi restavracij, bolnišnic, menz in drugih podobnih obratov javne prehrane (v nadaljevanju „obrat javne prehrane“).

⁽¹⁾ UL C 282, 5.11.1988, str. 8 in

UL C 296, 24.11.1989, str. 3.

⁽²⁾ UL C 158, 26.6.1989, str. 250 in

UL C 175, 16.7.1990, str. 76.

⁽³⁾ UL C 159, 26.6.1989, str. 41.

⁽⁴⁾ UL L 33, 8.2.1979, str. 1.

⁽⁵⁾ UL L 186, 30.6.1989, str. 17.

2. Ta direktiva se ne uporablja za:

- naravne mineralne vode ali druge vode za prehrano ljudi,
- prehranska dopolnila.

3. Ta direktiva se uporablja brez poseganja v določbe o označevanju Direktive Sveta 89/398/EGS z dne 3. maja 1989 o približevanju zakonodaje držav članic, ki se nanaša na živila za posebne prehranske namene⁽¹⁾, in posebnih direktiv, predpisanih v členu 4 navedene direktive.

4. Posamezni pojmi v tej direktivi imajo naslednji pomen:

(a) „označevanje hranilne vrednosti živil“ so vse navedbe na označbi in se nanašajo na:

- (i) energijsko vrednost;
- (ii) naslednje hranilne sestavine:
 - beljakovine,
 - ogljikove hidrate,
 - maščobe,
 - prehranske vlaknine,
 - natrij,
 - vitamine in minerale, navedene v Prilogi, in prisotne v znatnih količinah, kakor je opredeljeno v navedeni prilogi.

Spremembe seznama vitaminov, mineralov in njihovih priporčenih dnevnih vnosov se sprejmejo v skladu s postopkom iz člena 10;

(b) „izjava o hranilni vrednosti“ je vsako predstavljanje in vsako oglaševalsko sporočilo, ki navaja, predlaga ali nakazuje, da ima neko živilo določene hranilne lastnosti zaradi energijske vrednosti (kalorične vrednosti), ki

- jo zagotavlja,
- jo zagotavlja v večji ali manjši meri,
- je ne zagotavlja,

in/ali zaradi hranilnih snovi, ki jih

- vsebuje,
- vsebuje v večjih ali manjših količinah, ali
- jih ne vsebuje.

Navedba kakovosti ali količin hranilnih sestavin ni izjava o hranilni vrednosti, če jo zahteva zakonodaja.

V določenih primerih se lahko po postopku iz člena 10 odloči, ali so pogoji iz te točke izpolnjeni;

- (c) „beljakovina“ je vsebnost beljakovin, izračunano po formuli: beljakovina = celoten dušik po Kjeldahlu x 6,25;
- (d) „ogljikov hidrat“ je vsak ogljikov hidrat, ki ga človek presnavlja, vključno s poliolii;
- (e) „sladkorji“ so vsi monosaharidi in disaharidi, ki jih vsebujejo živila, ne vključujejo pa poliolov;

(f) „maščobe“ so vsi lipidi, vključno s fosfolipidi;

(g) „nasičene maščobne kisline“ so maščobne kisline brez dvojne vezi;

(h) „enkrat nenasičene maščobne kisline“ so maščobne kisline z eno cis dvojno vezjo;

(i) „večkrat nenasičene maščobne kisline“ so maščobne kisline z več cis, cis-metilen dvojnimi vezmi;

(j) „prehranska vlaknina“ je snov, ki bo opredeljena v skladu s postopkom iz člena 10 in izmerjena s pomočjo analizne metode, določene v skladu s tem postopkom;

(k) „povprečna vrednost“ je vrednost, ki najbolje predstavlja količino hranilne snovi, ki jo vsebuje dano živilo, in ki upošteva količine hranila v živilu glede na sezonske spremembe, način prehrane in druge dejavnike, ki lahko povzročijo spreminjanje dejanske vrednosti.

Člen 2

1. Ob upoštevanju odstavka 2 je označevanje hranilne vrednosti neobvezno.

2. Kadar je pri označevanju, predstavljanju ali oglaševanju, razen pri splošnem oglaševanju, prisotna izjava o hranilni vrednosti, je označevanje hranilne vrednosti živila obvezno.

Člen 3

Edine dovoljene izjave o hranilni vrednosti živila so navedbe energijske vrednosti, hranilnih sestavin, navedenih v členu 1(4)(a)(ii), in snovi, ki sodijo v ali so sestavni del skupine teh hranilnih sestavin. Določbe, ki omejujejo ali prepovedujejo izjave o hranilni vrednosti v smislu tega člena, se lahko sprejmejo po postopku iz člena 10.

Člen 4

1. Kadar je hranilna vrednost živil označena, mora vsebovati ali navedbe iz skupine 1 ali iz skupine 2 v naslednjem vrstnem redu:

Skupina 1

- (a) energijska vrednost;
- (b) količine beljakovin, ogljikovih hidratov in maščob.

Skupina 2

- (a) energijska vrednost;
- (b) količine beljakovin, ogljikovih hidratov, sladkorjev, maščob, nasičenih maščobnih kislin, prehranskih vlaknin in natrija.

2. Kadar se izjava o hranilni vrednosti nanaša na sladkorje, nasičene maščobne kisline, prehranske vlaknine ali natrij, se navede v skladu s skupino 2.

⁽¹⁾ UL L 186, 30.6.1989, str. 27.

3. Označevanje hranilne vrednosti živil lahko vključuje tudi navedbo količin ene ali več naslednjih snovi:

- škroba,
- poliolov,
- enkrat nenasičenih maščobnih kislin,
- večkrat nenasičenih maščobnih kislin,
- holesterola,
- mineralov ali vitaminov, navedenih v Prilogi, ki se nahajajo v živilu v znatnih količinah, kot je opredeljeno v navedeni prilogi.

4. Če se izjava o hranilni vrednosti nanaša na snov, ki sodi ali je sestavni del ene od skupin hranilnih snovi, navedenih v odstavkih 1 in 3, je navedba količine obvezna.

Dodatno mora biti pri navedbi količine večkrat nenasičenih in/ali enkrat nenasičenih maščob in/ali holesterola navedena tudi količina nasičenih maščobnih kislin, navedba slednjih - pa v tem primeru - ni izjava o hranilni vrednosti v smislu odstavka 2.

Člen 5

1. Energijsko vrednost, ki bo navedena na označbi, se izračuna z naslednjimi pretvornimi faktorji:

— ogljikovi hidrati (razen poliolov)	4 kcal/g - 17 kJ/g
— poliol	2,4 kcal/g - 10 kJ/g
— beljakovine	4 kcal/g - 17 kJ/g
— maščobe	9 kcal/g - 37 kJ/g
— alkohol (etanol)	7 kcal/g - 29 kJ/g
— organske kisline	3 kcal/g - 13 kJ/g

2. Določbe, ki zadevajo točke v nadaljevanju, se sprejmejo v skladu s postopkom iz člena 10:

- spremembe pretvornih faktorjev, navedenih v odstavku 1,
- dopolnjevanje seznama snovi iz odstavka 1, ki sodijo v ali so sestavni del ene od skupin hranilnih snovi, navedenih v tem odstavku, in njihovih pretvornih faktorjev za natančen izračun energijske vrednosti živil.

Člen 6

1. Navedba energijske vrednosti in količine hranilnih snovi ali njihovih sestavnih delov, je izražena v številkah. Uporabljajo se naslednje enote:

— energija - kJ in kcal	
— beljakovine	} gram (g)
— ogljikovi hidrati	
— maščobe gram(g)	
— prehranske vlaknine	
— natrij	

— holesterol	miligrami (mg)
— vitamini in minerali	enote, opredeljene v Prilogi

2. Navedbe so izražene v 100 g ali 100 ml. Razen tega je lahko navedba navedena v številu porcij, kakor je količinsko navedeno na oznaki, ali v posamezni porciji pod pogojem, da je navedeno število porcij, ki jih vsebuje embalažna enota.

3. V skladu s postopkom iz člena 10 se je mogoče odločiti, da se navedbe iz odstavkov 1 in 2 lahko predstavi v grafični obliki v oblikah, ki jih je treba določiti.

4. Navedene količine so količine v živilu, kakršno se prodaja. Kadar je primerno, se te navedbe lahko nanašajo na živilo po pripravi, pod pogojem, da so podana dovolj natančna navodila za pripravo in da se navedbe nanašajo na živilo, pripravljeno za uporabo.

5. (a) Navedbe o vitaminih in mineralih morajo biti dodatno izražene kot odstotek v Prilogi priporočenega dnevnega vnosa (RDA) za količine, navedene v odstavku 2.

(b) Odstotek priporočenega dnevnega vnosa (RDA) za vitamine in minerale je lahko naveden tudi v grafični obliki. Predpisi za izvajanje tega pododstavka se lahko sprejmejo v skladu s postopkom iz člena 10.

6. Kadar so navedeni sladkorji in/ali poliol in/ali škrob, ta navedba sledi neposredno navedbi vsebnosti ogljikovih hidratov, na naslednji način:

— ogljikovi hidrati	g
od tega:	
— sladkorji	g
— poliol	g
— škrob	g

7. Kadar je navedena količina in/ali vrsta maščobne kisline in/ali količina holesterola, ta navedba sledi neposredno navedbi celotne količine maščob na naslednji način:

— maščoba	g
od tega:	
— nasičene maščobne kisline	g
— enkrat nenasičene maščobne kisline	g
— večkrat nenasičene maščobne kisline	g
— holesterol	mg

8. Navedene vrednosti so, glede na posamezen primer, povprečne vrednosti, ki temeljijo na:

- (a) proizvajalčevi analizi živila;
- (b) izračunu iz znanih dejanskih ali povprečnih vrednosti uporabljenih sestavin;

(c) izračunu iz splošno veljavnih in sprejetih podatkov.

Člen 10

Pravila za izvajanje prvega odstavka, predvsem ob upoštevanju razlik med navedenimi vrednostmi ter vrednostmi, ugotovljenimi pri uradnih pregledih, se določi v skladu s postopkom iz člena 10.

Člen 7

1. Navedbe, urejene s to direktivo, je treba predstaviti skupaj na enem mestu v obliki preglednice z razvrščenimi številkami, če to dopušča prostor. Kadar prostor tega ne dopušča, je treba navedbe prikazati zaporedno.

Navedbe morajo biti natisnjene na vidnem mestu s čitljivimi in neizbrisnimi črkami.

2. Države članice zagotovijo, da se navedbe, urejene s to direktivo, navedejo v kupcem lahko razumljivem jeziku, razen če so bili sprejeti drugi ukrepi za zagotavljanje obveščenosti kupca. Ta predpis ne preprečuje navajanja teh navedb v več jezikih.

3. Države članice se vzdržijo določitve predpisov o označevanju hranilne vrednosti, ki bi bili podrobnejši od predpisov v tej direktivi.

Člen 8

Pri živilih, ki niso predpakirana, in se dajo naprodaj končnemu potrošniku ali ponujajo obratom javne prehrane, ter pri živilih, ki se pakirajo na mestu prodaje na zahtevo kupca, ali pri že predpakiranih živilih, namenjenih takojšnji prodaji, obseg navedb iz člena 4 in način njihovega sporočanja lahko do morebitnega sprejetja ukrepov Skupnosti v skladu s postopkom iz člena 10 urejajo nacionalne določbe.

Člen 9

Pred sprejetjem vseh ukrepov, ki bi lahko vplivali na zdravje ljudi, je potreben posvet z Znanstvenim odborom za prehrano, ustanovljenim s Sklepom 74/234/EGS⁽¹⁾.

(¹) UL L 136, 20.5.1974. str. 1.

1. Če je treba ravnati po postopku iz tega člena, predsednik na lastno pobudo ali na zahtevo predstavnika države članice preda zadevo Stalnemu odboru za živila, ustanovljenemu s Sklepom 69/414/EGS⁽²⁾ (v nadaljevanju „Odbor“).

2. Predstavniki Komisije predložijo Odboru osnutek potrebnih ukrepov. Odbor poda svoje mnenje o osnutku v roku, ki ga lahko glede na nujnost zadeve določi predsednik. Mnenje se sprejme z večino, ki jo določa člen 148(2) Pogodbe v primerih, ko odloča Svet na predlog Komisije. Glasovi predstavnikov držav članic v Odboru se ponderirajo na način, določen v navedenem členu. Predsednik ne glasuje.

3. (a) Komisija sprejme predlagane ukrepe, če so v skladu z mnenjem Odbora.

(b) Če predlagani ukrepi niso v skladu z mnenjem Odbora ali če mnenje ni bilo podano, Komisija brez odlašanja predloži Svetu predlog ukrepov, ki naj se sprejmejo. Svet odloča s kvalificirano večino.

(c) Če Svet ne odloči po preteku treh mesecev po prejemu predloga, predlagane ukrepe sprejme Komisija.

Člen 11

1. Države članice sprejmejo ukrepe, potrebne za uskladitev s to direktivo in o tem takoj obvestijo Komisijo. Ti ukrepi se uporabljajo tako, da:

— dovolijo trgovino z izdelki, ki so v skladu s to direktivo, najpozneje od 1. aprila 1992,

— prepovejo trgovino z izdelki, ki niso v skladu s to direktivo, z veljavnostjo od 1. oktobra 1993.

2. Do 1. oktobra 1995 navedba ene ali več od naslednjih hranilnih sestavin: sladkorjev, nasičenih maščobnih kislin, prehranskih vlaknin, natrija, pri označevanju hranilne vrednosti živil na prostovoljni podlagi ali kot posledica izjave o hranilni vrednosti nima za posledico obveznosti, predpisane v členu 4(1) in (2), da je treba navesti vse hranilne snovi.

(²) UL L 291, 19.11.1969. str. 9.

3. Komisija do 1. oktobra 1998 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju te direktive. Hkrati Svetu predloži tudi vse ustrezne predloge za spremembo.

V Bruslju, 24. septembra 1990

Člen 12

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

Za Svet

Predsednik

V. SACCOMANDI

PRILOGA

Vitamini in minerali, ki so lahko navedeni v izjavi, ter priporočeni dnevni vnosi (RDA)

Vitamin A µg	800	Vitamin B12 µg	1
Vitamin D µg	5	Biotin mg	0,15
Vitamin E mg	10	Pantotenska kislina mg	6
Vitamin C mg	60	Kalcij mg	800
Tiamin mg	1,4	Fosfor mg	800
Riboflavin mg	1,6	Železo mg	14
Niacin mg	18	Magnezij mg	300
Vitamin B6 mg	2	Cink mg	15
Folacin (folna kislina) µg	200	Jod µg	150

Pri določitvi znatne količine je praviloma treba upoštevati 15 % priporočenega vnosa, navedenega v tej prilogi, na 100 g ali 100 ml ali na embalažno enoto, če ta vsebuje en sam obrok.
